دستورالعمل نحوه رسیدگی به طرح‌ها و لوایح ،
بررسی برنامه و بودجه عمومی‌کشور و استان‌ها ،
نظارت بر شوراهای استان و اخذ رای در شورای عالی استان‌ها
موضوع ماده ۳۰ آیین نامه داخلی شورای عالی استان‌ها
مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۱۱ شورای عالی استان‌ها

مبحث اول : نحوه رسیدگی به طرح‌ها و لوایح

ماده ۱ – طرح‌ها و لوایح در حدود وظایف و اختیارات شورای عالی استان‌ها قابل طرح و رسیدگی می‌باشد:

۱) طرح استانی : پیشنهادهایی است که از طرف شوراهای استان مطرح می‌گردد.

۲) طرح‌های اعضاء : پیشنهادهایی است که به امضای حداقل ۵ نفر از اعضای شورای عالی رسیده و به هیأت رییسه تقدیم می‌شود.

۳) لوایح دستگاه ها : پیشنهادهای نهادهای عمومی و دستگاه‌های اجرایی کشور (وزارتخانه‌ها، کلیه سازمان هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است) که از طرف وزیر یا عالیترین مقام دستگاه یا نهاد ارائه می‌شود.

۴) طرح کمیسیون‌ها : پیشنهادهای کمیسیون‌های تخصصی که پس از تهیه و بررسی و تصویب در کمیسیون‌ها به اجلاس ارائه می‌شود.

تبصره ۱– کلیه‌ی طرح‌ها و لوایح باید دارای موضوع و عنوان مشخص بوده و دلایل لزوم تهیه و پیشنهاد آن به طور وضوح درج شود.

تبصره ۲– سایر شوراهای کشور به استثنای شوراهای استان طرح‌ها و پیشنهادهای خود را از طریق شورای فراداست خود به شورای استان مربوط تقدیم و شورای استان به شورای عالی استان‌ها ارائه می‌نمایند.

ماده ۲– طرح‌ها و لوایح بر سه قسم است:

۱) عادی : طرح‌ها و لوایح پیشنهادی عادی پس از اعلام وصول توسط رییس شورا به کمیسیون مربوطه ارجاع می‌گردد و طبق روال عادی پس از تصویب کمیسیون‌ها در اجلاس عمومی مطرح می‌گردد.

۲) یک فوریتی : طرح‌ها و لوایح یک فوریتی آن است که پس از نطق یک نفر موافق یا مخالف تصویب یک فوریت آن با اکثریت مطلق حاضرین در جلسه شورا بلافاصله در اولین جلسه‌ی رسمی در دستور کار قرار می‌گیرد و جهت بررسی در کمیسیون‌های داخلی باید تا جلسه‌ی بعد خارج از نوبت در کمیسیون مربوطه مطرح و رسیدگی و اعلام نظر شود.

تبصره ۱– در صورت رد تقاضای فوریت طرح به صورت عادی به کمیسیون‌ها ارجاع خواهد شد.

۳) دوفوریتی : طرح‌ها و لوایح دو فوریتی پس از تصویب دو فوریت آن به وسیله‌ی دو سوم حاضرین در همان جلسه مورد بررسی قرار گرفته و در مورد آن تصمیم گیری به عمل می‌آید. دلایل فوریت یک طرح باید در مقدمه‌ی آن ذکر گردد و در صورت عدم ذکر طرح عادی به شمار می‌آید .

Naghsh
Council rules and regulations

۴) تبصره ۲ –تشخیص ابتدایی یک یا دو فوریتی بودن یک طرح یا لایحه برای ارائه در اجلاس عمومی به درخواست حداقل یک سوم از اعضای شورا برای یک فوریتی و نصف به علاوه یک اعضای شورا برای دو فوریتی بودن طرح یا پیشنهاد می‌باشد.

ماده ۳– تقاضای فوریت در حکم تقاضای تغییر دستور جلسه است. اعضای شورا تلاش خواهند نمود حتی الامکان از تصویب فوریت طرح‌ها و لوایحی که منجر به کاهش بار کارشناسی و تخصصی طرح‌ها و لوایح می‌گردد پرهیز نمایند.

ماده ۴ – تقاضای سلب فوریت برای هر طرح و لایحه در طول مذاکرات تنها برای یکبار امکان پذیر است.

ماده ۵– پس از اعلام وصول طرح یا لایحه، چنانچه شورای استان یا دستگاه مربوطه یا تعدادی از امضاکنندگان تقاضای کتبی استرداد آن را بنمایند، طرح یاد شده به تشخیص هیأت رییسه‌ی شورا قبل استرداد می‌باشد. لیکن چنانچه کلیات آن در اجلاس تصویب شده باشد، پس ازتوضیح یک نفر از تقاضا کنندگان و صحبت یک نفر مخالف، با رای اعضای شورا، طرح قابل استرداد خواهد بود.

ماده ۶– رییس شورا موظف است طرح‌ها و لوایح را که به شورای عالی استان‌ها تقدیم می‌شود حسب مورد به کمیسیون‌های مربوطه ارجاع و در اولین فرصت در جلسه‌ی علنی شورا اعلام وصول نماید. رییس شورا یک نسخه از طرح‌ها و لوایح را برای اطلاع مقامات یا دستگاههای ذیربط و دریافت نظرات ارسال می‌نماید.

تبصره ۱– به تشخیص رییس شورا طرح‌ها یا لوایحی که موضوعات مختلفی دارند به کمیسیون‌های اصلی و فرعی ارجاع می‌شود. کمیسیون فرعی ظرف دو هفته گزارش خود را به کمیسیون اصلی یا هیأت رییسه ارسال می‌نماید تا مجموعاً به انضمام گزارش کمیسیون اصلی برای طرح در جلسه علنی شورا تقدیم گردد.

تبصره ۲–رییس یا مخبر کمیسیون اصلی و فرعی در اجلاس نظرات کمیسیون خود را در ارتباط با طرح‌ها و لوایح ارائه خواهند نمود.

ماده ۷– در موارد ضروری به تشخیص رییس شورا، کمیسیون تلفیق از ترکیب هیأت رییسه‌ی شورا و روسای کمیسیون‌های پنج گانه و یک نفر از هر کمیسیون تشکیل خواهد شد. تصمیمات این کمیسیون پس از تصویب در صحن شورا طبق مقررات لازم الاجراست.

تبصره – کمیسیون تلفیق با ریاست شورا تشکیل خواهد شد.

ماده ۸ – کمیسیون موظف‌اند طرح‌ها و لوایح را بررسی و گزارش رد یا تصویب، تغییر یا تکمیل آن را ظرف مدتی که از طرف رییس شورا با توافق کمیسیون مربوطه معین اعلام می‌شود (که بیش از ۳ ماه نخواهد بود) به شورا ارائه دهند.

تبصره ۱– در خصوص طرح‌ها و لوایحی که نیاز به بررسی بیشتر دارد یا درخواست رییس کمیسیون مربوطه و موافقت رییس شورا این مدت قابل تمدید خواهد بود.

تبصره ۲– در صورتی که کمیسیون در تاریخ مقرر گزارش خود را ندهد هیأت رییسه موظف است موضوع را در دستور جلسه قرار دهد.

ماده ۹– چنانچه هر کدام از اعضای شورای عالی استان‌ها نظراتی در خصوص طرح و لایحه در حال بررسی در کمیسیون را داشته باشند پیشنهاد خود را کتباً به کمیسیون مربوطه ارائه می‌دهند و نسخه‌ای از کلیه طرح‌ها و لوایح در اختیار اعضای کمیسیون قرار می‌گیرد.

تبصره – در هر صورت گزارش کمیسیون‌ها در طرح‌های عادی و فوریت دار قبل از طرح در شورا در اختیار اعضای شورا قرار می‌گیرد.

Naghsh
Council rules and regulations

ماده ۱۰ – روسای کمیسیون‌های شورای عالی استان‌ها در مواردی که طرح یا لایحه‌ای نیازمند بررسی بیشتر است می‌توانند آن را جهت بررسی و اعلام نظر به کارشناسان و مشاوران ذیصلاح و مرکز پژوهش‌های شورای عالی استان‌ها ارسال نمایند و نظرات مشورتی آن را در زمانی که رییس کمیسیون تعیین می‌نماید، دریافت نمایند.

تبصره – شورای عالی استان‌ها موظف است نسبت به تشکیل مرکز پژوهش‌ها و تصویب اساسنامه‌ی آن اقدام لازم را به انجام برساند.

ماده ۱۱– در زمان رسیدگی به لوایح موضوع بند ۳ ماده یک این دستورالعمل، مسئولین و مدیران و نمایندگان دستگاه‌های مربوطه حق حضور در جلسات کمیسیون و ادای توضیح را دارند. همچنین در صورت دعوت کمیسیون موظف به حضورند، در صورت عدم حضور غیرموجه، کمیسیون می‌توانند با موافقت هیأت رییسه پیشنهاد را از دستور کار خارج نمایند.

ماده ۱۲– در خصوص طرح‌ها اعضا و نیز طرح‌های شوراهای استان نماینده‌ی اعضای پیشنهاد دهنده و نیز نماینده‌ی شورای مربوطه حق حضور در جلسه‌ی کمیسیون را داشته و همچنین در صورت درخواست کمیسیون موظف به حضورند، در غیر اینصورت کمیسیون می‌تواند با موافقت هیأت رییسه طرح را از دستور کار خارج نمایند.

ماده ۱۳– بررسی طرح‌ها و لوایح در جلسه‌ی شورا به تربیت دستور جلسه به شرح ذیل می‌باشد:

۱) ابتدا مخبر یا رییس کمیسیون اصلی گزارش لازم را به مدت حداکثر ده دقیقه اعلام می‌نماید.

۲) مخبر یا رییس کمیسیون فرعی گزارش خود را هر یک حداکثر به مدت ۶ دقیقه اعلام می‌نمایند.

۳) دو نفر مخالف و دو نفر موافق به ترتیبی که ثبت نام نموده‌اند هر یک به مدت حداکثر ۵ دقیقه صحبت می‌نمایند.

تبصره – منشیان اسامی‌اعضایی را که می‌خواهند به عنوان موافق یا مخالف صحبت کنند به ترتیب وصول (کتبی یا شفاهی) ثبت و به رییس می‌دهند.

۴) پس از خاتمه‌ی مذاکرات طبق مقررات مربوط رای‌گیری به عمل می‌آید.

ماده ۱۴– در هنگام بررسی طرح‌ها و لوایحی که دارای مواد و تبصره‌های متعدد است در مورد هر ماده جداگانه رای‌گیری به عمل می‌آید.

ماده ۱۵– ناطقین باید در مورد موضوعی که در دستور است صحبت کنند و از بحث خارج نشوند، در غیر اینصورت رییس جلسه به آن ها تذکر خواهد داد و در صورت دو نوبت تذکر دفعه‌ی سوم رییس جلسه می‌تواند ناطق را از ادامه‌ی صحبت منع کند .

تبصره – قطع کلام ناطق و عدم رعایت سکوت از طرف دیگر اعضای شورا و هرگونه گفتار یا کرداری که موجب بی‌نظمی‌شود، ممنوع است و مرتکب مشمول مقررات انضباطی بوده و رییس مسئول جلوگیری از این قبیل تخلفات است.

ماده ۱۶– در هنگام بحث و مذاکره درباره ی کلیه ی طرح‌ها و لوایح هرگاه هیأت رییسه لازم بداند به مسئولین مربوطه و یا نمایندگان شوراهای استان و کارشناسان و مشاوران شورای عالی استان‌ها اجازه‌ی صحبت بدهد.

ماده ۱۷ – با پیشنهاد پنج نفر از اعضا و تصویب اکثریت اعضای شورا می‌توان یک طرح یا لایحه را به صورت حداکثر شش ماه مسکوت گذاشت در این قبیل موارد پس از توضیح یکی از پیشنهاد دهندگان به مدت پنج دقیقه و پاسخ آن از طرف یک مخالف به مدت ۵ دقیقه رای گرفته می‌شود.

تبصره – تقاضای مسکوت ماندن فقط برای یک مرتبه در یک موضوع قابل طرح می‌باشد.

ماده ۱۸– اگر طرح یا لایحه‌ای مورد تصویب شورا واقع نشد، بدون تغییر اساسی تا شش ماه دیگر نمی‌توان آن را مجدداً به شورای عالی پیشنهاد نمود مگر با تقاضای بیست نفر از اعضاء.

Naghsh
Council rules and regulations

ماده ۱۹– دبیرخانه‌ی شورای عالی استان‌ها موظف است در ابتدای هر دوره لیست طرح‌ها و لوایحی را که از دوره ی قبل شورای عالی استان‌ها به جا مانده و درکمیسیون‌ها مورد بررسی قرار نگرفته و یا در کمیسیون‌ها تصویب شده اما در اجلاس عمومی مورد بررسی واقع نشده است را تهیه و برای تصمیم‌گیری در خصوص آنها به هیأت رییسه تقدیم نماید. هیأت رییسه پس از بررسی جهت سیر مراحل تصویب حسب مورد طرح‌ها و لوایح را به کمیسیون‌ها و یا اجلاس عمومی‌ارائه نماید.

مبحث دوم : نحوه‌ی بررسی برنامه و بودجه‌ی عمومی‌کشور و استان‌ها و نظارت بر عملکرد هماهنگ آن

ماده ۲۰ – برای بررسی برنامه‌ی توسعه و بودجه‌ی عمومی‌کشور به منظور جلوگیری از تبعیض و جلب همکاری در تهیه‌ی برنامه‌های عمرانی و رفاهی استان‌ها، شورای عالی استان‌ها موظف است پس از تقدیم پیش نویس لایحه‌ی فوق توسط دستگاه مربوطه با تشکیل کمیسیون موضوع ماده ۸ این دستور العمل، تصمیمات لازم را اتخاذ نماید.

تبصره – هیأت رییسه‌ی شورای موظف به پیگیری نحوه‌ی اعمال پیشنهادات اصلاحی شورا در لایحه‌ی برنامه و بودجه‌ی عمومی‌کشور و اعلام گزارش به شورای عالی قبل از تقدیم لایحه ی برنامه و بودجه به مجلس شورای اسلامی می‌باشند.

ماده ۲۱ – برای نظارت بر اجرای هماهنگ برنامه و بودجه‌ی عمرانی و رفاهی به استناد اصل ۱۰۱ قانون اساسی پس از دریافت گزارشات سالیانه و هزینه‌ی پیشرفت کارهای عمرانی از دستگاههای اجرایی مربوطه، رییس شورا گزارشات را به کمیسیون نظارت ارجاع می‌نماید. کمیسیون موظف است در مهلت مقرر توسط رییس شورا بررسی و چنانچه ناهماهنگی نارسایی یا اشکالاتی ملاحظه نماید با تعیین موارد به طور دقیق و نیز پیشنهادات اصلاحی لازم را تهیه و به رییس شورا تقدیم نماید.

ماده ۲۲ – رییس شورا موظف است ضمن ارسال نسخه‌ای از گزارش کمیسیون فوق به مسئولین مربوطه به منظور توضیح حضور و دفاع، موضوع را در دستور جلسه‌ی شورا قرار دهد و طبق تصمیم شورا موضوع را به مسئولین مربوطه و نیز عالی‌ترین مقام دستگاه اجرایی مربوطه ابلاغ و عنداللزوم و پیگیری قانونی به عمل آورد.

ماده ۲۳– چنانچه هر یک از شوراهای استان با حداقل سه نفر از اعضای شورای عالی استان‌ها به نحوه‌ی اجرای برنامه و بودجه‌ی عمرانی و رفاهی استان‌ها اعتراضی داشته باشند، موضوع توسط رییس شورا به کمیسیون نظارت جهت بررسی و ارائه گزارش ارجاع می‌گردد.

ماده ۲۴ – شورای استان موظف است نتیجه‌ی عملکرد خود از بررسی اجرای بودجه در استان مربوطه را ظرف مهلت یک ماه از تاریخ دریافت گزارش جهت بررسی به شورای عالی استان‌ها ارسال نماید.

Naghsh
Council rules and regulations

مبحث سوم : نحوه‌ی نظارت بر شوراهای استان

ماده ۲۵ – شورای هر استان موظف است یک نسخه از مصوبات خود را ظرف مدت ۱۰ روز به شورای عالی استان‌ها تقدیم نماید، مصوبات فوق بلافاصله پس از وصول توسط رییس شورا به کمیسیون مربوطه ارجاع می‌گردد. کمیسیون موظف است پس از بررسی چنانچه مواردی مغایر با قوانین و مقررات یا خارج از حدود وظایف و اختیارات شورای استان ملاحظه نمود، تعیین موارد به طور دقیق و ذکر مستندات قانونی مربوطه حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز به ریاست شورا گزارش نماید. رییس شورا موظف است حداکثر دو هفته از تاریخ ابلاغ مصوبه‌ی شورای عالی، مراتب اعتراض خود را به طور مستدل و مستند به شورای ذی ربط ابلاغ نماید.

تبصره ۱– اعضای کمیته انطباق مصوبات از میان اعضاء کارکنان و مشاوران شورای عالی استان‌ها که به پیشنهاد کمیسیون حقوقی شورا به تصویب شورا می‌رسد با حکم رییس شورا منصوب می‌شوند.

تبصره ۲ – دستورالعمل نحوه‌ی تشکیل جلسات کمیته‌ی مربوطه پس از تهیه کمیته‌ی مذکور به تصویب رییس شورای عالی استان‌ها می‌رسد.

ماده ۲۶- پیشنهاد سلب عضویت اعضای شوراهای اسلامی‌استان در موارد مذکور در قانون به ترتیب ذیل می‌باشد:

۱) تقاضای سلب عضویت از سوی هر یک از شوراهای استان و یا هر یک از اعضای شورای عالی قابل طرح و بررسی می‌باشد.

۲) تقاضای فوق توسط رییس شورا به کمیسیون نظارت، برای بررسی و اعلام نظر ارجاع می‌گردد و ضمناً به عضو مربوطه نیز ابلاغ می‌گردد تا دفاعیات خود را به کمیته ی مذکور ارائه نماید.

۳) عضو مورد نظر که تقاضای سلب عضویت او شده است ، حق حضور در جلسه‌ی رسیدگی و دفاع از خود را خواهد داشت و در صورت عدم امکان حضور می‌تواند عضو دیگری از اعضای شورا را به نمایندگی از خود معرفی نماید.

۴) پس از ارائه‌ی گزارش کمیسیون نظارت موضوع در جلسه ی شورا عالی مطرح و در صورت تصویب، سلب عضویت به هیأت حل اختلاف مرکزی پیشنهاد می‌گردد.

مبحث چهارم : اخذ رای

ماده ۲۷- اخذ رای در شورای عالی به سه طریق انجام می‌گیرد:

۱) علنی با بالا بردن دست (تعداد آرای مخالفین و موافقین مهم است و امتناع ندارد)

۲) رای‌گیری علنی با ورقه (افرادی که رای مخالف و موافق و ممتنع داده اند مهم است)

۳) رای‌گیری مخفی با ورقه (شخصیت رای دهندگان آشکار نباشد)

ماده ۲۸- رای‌گیری در جلسات شورا علنی است و با بلندکردن دست و یا ورقه اخذ می‌شود، ولی به تقاضای اکثریت اعضاء حاضر در جلسه رای‌گیری با ورقه به صورت مخفی انجام می‌گیرد.

تبصره – در رای‌گیری به روش بالا بردن دست اسامی موافقین و مخالفین قرائت و در مشروح مذاکرات شورا ثبت می‌شود.

ماده ۲۹- در مواردی که اخذ رای علنی با ورقه الزامی است ترتیب اخذ رای به گونه‌ای است ک هر عضو دارای سه نوع کارت سفید، کبود و زرد است که اسم عضو روی آن چاپ شده است. کارت سفید علامت قبول، کارت کبود علامت رد و کارت زرد علامت امتناع است. عدم شرکت در رای‌گیری نیز امتناع به حساب می‌آید.

تبصره – اسامی‌موافقین، مخالفین، ممتنعین بدون آن که در جلسه علنی قرائت شود در شرح مذاکرات ثبت می‌شود.

ماده ۳۰- در انتخابات هیأت رییسه‌ی شورا و کمیسیون‌ها و در تمام مواردی که موضوع انتخاب نمایندی شورای عالی در قوانین و مقررات پیش بینی شده باشد اخذ رای به صورت مخفی و با ورقه به عمل خواهد آمد .

ماده ۳۱ – این دستور العمل در سی و یک ماده و پانزده تبصره در پنجمین اجلاس عمومی شورای عالی استانها مورخ ۱۳۸۶/۱۱/۱۱ به تصویب رسید.

Naghsh
Council rules and regulations